



De impact van MEE

Maatschappelijke kosten-batenanalyse

Toekomstcoach

Publiekssamenvatting

Onafhankelijk onderzoek uitgevoerd door Society Impact in opdracht van MEE

Juni 2017

Inleiding

In haar zoektocht naar het beter aantoonbaar maken van het effect van sociale interventies, heeft MEE Society Impact opdracht gegeven onderzoek te doen naar de verwachten kosten en baten van een aantal sociale interventies van MEE. De opbrengst van deze voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse kan dienen als opmaat voor een businesscase en bijdragen aan de verkenning van de mogelijkheden en totstandkoming van innovatieve financieringsvormen waarbij het op te leveren effect centraal staat.

Eén van de onderzochte interventies is de Toekomstcoach. De Toekomstcoach – ten tijde van het onderzoek nog Navigator geheten - ondersteunt schoolgaande leerlingen die dreigen uit te vallen en zogenaamde 'thuiszitters', deelnemers die geen zinvolle dagbesteding hebben in de vorm van opleiding of werk (vrijwillig dan wel betaald). Het doel is het voorkomen van uitval cq. het in beweging komen en vinden van een zinvolle dagbesteding (dit hoeft niet persé een reguliere betaalde baan te zijn). De Toekomstcoach ondersteunt de deelnemer bij het maken van een Toekomstplan, dat tevens gedeeld wordt met het sociale netwerk van de deelnemer. Uitgangspunt is dat de deelnemer zelf doet wat kan (opknippen van behapbare taken en doelen). Vervolgens brengt de Toekomstcoach de belemmeringen op de diverse leefgebieden in kaart en adresseert deze. Dit is gebaseerd op de wetenschappelijk onderbouwde overtuiging dat gebeurtenissen in bepaalde leefgebieden invloed hebben op uitval in werk of opleiding. Indien nodig wordt daarnaast arbeidsdiagnostiek ingezet om een realistisch beeld te schetsen van de arbeidsmogelijkheden van de deelnemer en/of wordt psycho-educatie ingezet om de kennislacune bij de deelnemer ten aanzien van zijn of haar mogelijkheden en beperkingen te verhelpen.

Opzet

Per interventie zijn de beschikbare gegevens en documenten geanalyseerd. Hierbij valt te denken aan projectplannen, rapportages, registraties en eerder gedaan onderzoek. Daarnaast zijn direct betrokken medewerkers geïnterviewd over de aanpak en de verwachte effecten, resulterend in een effectenkaart. Tot slot is er een dossierstudie uitgevoerd. Dit laatste houdt in dat per interventie voor enkele tientallen cases de effecten in kaart zijn gebracht. Over de resultaten van de Toekomstcoach waren nog geen gegevens voorhanden; de resultaten van deze interventie waren nog niet eerder op kwantitatieve wijze in kaart gebracht. Daarom zijn voor deze interventie alsnog gegevens verzameld. Op basis hiervan zijn de kosten en baten berekend. De uitkomsten zijn telkens berekend voor 100 cases en voor de periode van 1 jaar.

In de berekening van de baten zijn de resultaten meegenomen die kunnen worden toegekend aan de interventie van MEE (attributie). Complexe causaliteiten waarvan feit is dat ze bestaan, maar die niet direct zijn terug te leiden naar de interventie van MEE, zijn niet meegenomen. Dit geldt ook voor de eventuele gezondheidswinst als gevolg van bijvoorbeeld het hebben van een dagbesteding (in het geval van de Toekomstcoach). Er is een onderscheid gemaakt tussen incasseerbare waarde (baten in financiële termen) en immateriële waarde (effecten die niet of moeilijk in financiële termen zijn uit te drukken). De focus van het onderzoek lag op de eerste, maar dat betekent niet dat de immateriële waarde minder belangrijk is. Op de langere termijn zullen deze laatste naar verwachting bovendien nog weer andere baten opleveren. Zo leidt het hebben van een zinvolle dagbesteding tot een kleinere kans op criminaliteit en is ook een daling in de zorgconsumptie te verwachten. Op langere termijn zullen de maatschappelijke baten van de interventies van MEE daarom waarschijnlijk groter zijn dan hier gepresenteerd. De bedragen waarmee gerekend is om de incasseerbare waarde in kaart te brengen, zijn gebaseerd op eerder onderzoek.

Om te corrigeren voor de effecten die hoe dan ook waren opgetreden, eventueel als resultaat van 'reguliere' zorg- of hulpverlening, waren geen gegevens vanuit een nulscenario, benchmark of controlegroep voorhanden om hier tegenover te zetten. Dit gebrek aan vergelijkingsmateriaal is voor wat betreft de interventie Toekomstcoach gecompenseerd door bij elk traject de inschatting te maken van het 'wat als scenario'; wat was er gebeurd zonder inzet van de interventie. Op deze manier is getracht op enigszins betrouwbare wijze alleen de effecten die zijn toe te schrijven aan de interventie, in kaart te brengen.

Uitkomst

De uitkomsten van een eerste verkenning van de maatschappelijke kosten en baten van de interventie de Toekomstcoach zijn in onderstaande figuren samengevat. Ondanks de beperkte duur voor het behalen van de gestelde doelen (1 jaar) en tegenwerkende omstandigheden van onder meer personeelwisselingen, is ervoor gekozen de gegevens van een pilotproject in de Kop van Overijssel te gebruiken (N=21). De Toekomstcoach levert voornamelijk (aanzienlijke) besparingen op verdere inzet van (meer intensieve) zorg- en hulpverlening op. Ook worden naar verwachting besparingen op uitkeringen en re-integratiebegeleiding bereikt. De opbrengsten overtreffen de kosten waarmee deze interventie een positief resultaat heeft.

Fig. 1 Effect Toekomstcoach op dagbesteding (N=21)

Effecten dagbesteding	Percentage
School → Werk	5%
School → School	19%
Thuiszitten → School	5%
Thuiszitten → Werk	14%
Thuiszitten → Dagbesteding	10%

Fig. 2 Effect Toekomstcoach op andere leefgebieden indien sprake van was bij start (N=21)

Leefgebied	Percentage stabilisatie / verbetering
Psychische klachten	69%
Financiën	62%
Dak- en thuisloos / huisvesting	80%
Thuisituatie (relaties in gezin / ontzorgen ouders)	Onbekend
Verslaving / middelengebruik	0%
Politie / justitie	0%

Overige effecten: meer ondersteuning vanuit sociale netwerk (33%)

Fig. 3 Opbrengsten Toekomstcoach op dagbesteding (N=21)

Effect	Maatschappelijke opbrengst	Belanghebbende
Aan het werk gaan	Bij de helft worden kosten Participatiewet uitkering en re-integratie a €10.898 per jaar voorkomen	Gemeente
Opleiding (gaan) volgen		
Baten		€49.041

Fig. 4 Opbrengsten Toekomstcoach op zorg- en hulpverlening (N=21)

Effect	Maatschappelijke opbrengsten	Totaal	Belanghebbende
Minder psychische klachten	Bij de helft worden kosten GGZ a €8.000 per behandeling voorkomen	€44.000	Zorgverzekeraar
Financiën	Bij een kwart worden kosten schuldhulpverlening a €2.550 per traject voorkomen	€5.100	Gemeente
Huisvesting op orde	Bij een kwart worden kosten maatschappelijke opvang en zorg en veiligheid dak- en thuislozen a €27.500 per half jaar voorkomen	€27.500	Gemeente
Rustigere thuissituatie	Bij een kwart worden kosten uithuisplaatsing a €40.000 per keer voorkomen	€40.000	Gemeente
Substitutie Toekomstcoach vervang inzet schoolmaatschappelijk werk	Voorkomen kosten schoolmaatschappelijk werk a €2000 per traject	€18.000	School
Baten			€134.600

Fig. 5. Immateriële opbrengsten Toekomstcoach (N=21)

Resultaat traject t.a.v. inzet zorg / hulp / dienstverlening	Percentage
Inzet van passende / effectieve zorg, hulp en dienstverlening	62%
Meer overzicht en vinger aan de pols	24%
Hulpverlening is beter op elkaar afgestemd	14%
Meer ontzorgen ouder / verzorger(s)	5%

Overige resultaten: toename zelfvertrouwen bij deelnemer (67%), meer rust en minder conflicten binnen gezin, ontzorgen scholen.

Fig. 6 Kosten Toekomstcoach per jaar (N=21)

Post	Bedrag
Begeleiding per jaar (gem.)	€3.450
Projectcoördinatie, eerste jaar (gem.)	€158
Totaal per traject, per jaar (gem.)	€3.608

Fig. 7 Verwachte financiële opbrengsten bij 100 trajecten

Interventie	Toekomstcoach
Kosten	€ 360.848 voor één jaar traject
Verwachte financiële opbrengsten	€ 233.529 besparingen op uitkeringen en re-integratie
	€ 640.952 besparingen op voorkomen inzet zorg- en hulpverlening
Verwachte immateriële opbrengsten	Zelfvertrouwen
	Rust in gezin
	Effectieve, passende en beter op elkaar afgestemde hulpverlening
	Ontzorging van ouders en school
Verwacht resultaat	Positief

Fig. 8 Verwachte verhouding kosten en financiële baten de Toekomstcoach bij 100 trajecten, per jaar

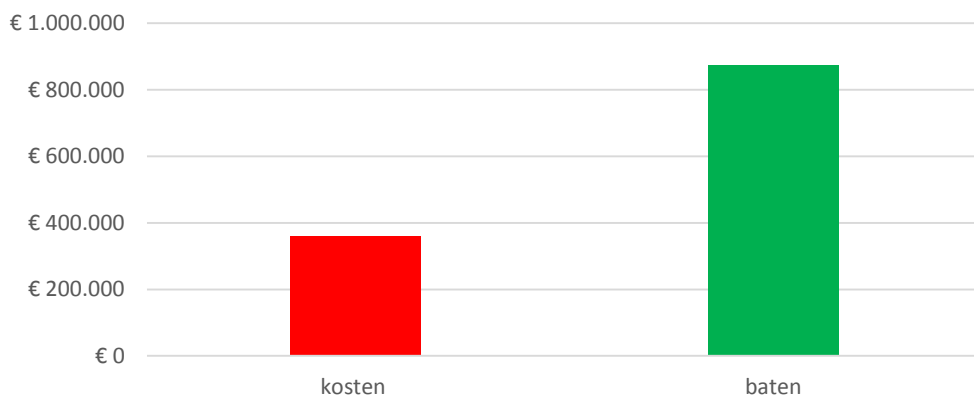


Fig. 9 Verwachte inzet-batenratio per jaar

Interventie	Inzet-batenratio per jaar
Toekomstcoach	€1,- tot €2,40

Interpretatie

De uitkomsten van deze voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse geven een eerste indicatie van potentiële opbrengsten. Aan de uitkomsten van dit onderzoek kunnen echter geen rechten worden ontleend; er is gerekend op basis van de gegevens en ervaring die op het moment van onderzoeken voorhanden waren en verminderd met een 'onzekerheidsmarge' die hoort bij een voorspellende maatschappelijke kosten-batenanalyse. In de berekeningen is getracht om de mate van subjectiviteit en gebrek aan valide attributie te compenseren met

conservatieve schattingen van in de toekomst te behalen resultaten. Desalniettemin geeft het een goede richting aan voor potentiële opbrengsten. Op basis hiervan – uitgaande van gelijke omstandigheden - zijn opdrachtgevers in staat om meer grip te krijgen op hun (toekomstige) investering.